

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 ได้ให้สิทธิเอกชนซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องเจ้าพนักงานเป็นคดีอาญาได้เช่นเดียวกับพนักงานอัยการ แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มของการฟ้องคดีอาญาในความคิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยผิดวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพิ่มมากขึ้น เช่น ฟ้องเพื่อบีบบังคับหรือกลั่นแกล้งเจ้าพนักงาน หรือเพื่อต่อรองการสั่งการของเจ้าพนักงาน มากกว่าหวังผลให้มีการลงโทษทางอาญาแก่เจ้าพนักงานอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าพนักงานโดยตรง และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวมอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่า การฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหายซึ่งมีการไต่สวนมูลฟ้องโดยศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่สวนมูลฟ้องไว้อย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้พิพากษาผู้ทำการไต่สวนมูลฟ้องเป็นหลัก ทำให้เกิดความลักลั่น ไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่เจ้าพนักงานได้อย่างเท่าเทียมกันในทุกคดี แตกต่างกับการฟ้องคดีอาญาโดยรัฐซึ่งมีระบบการตรวจสอบและคุ้มครองทางกฎหมายที่รัดกุมกว่า อีกทั้งกฎหมายยังเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานใช้สิทธิแก้ไขข้อหาและแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนเองได้ จึงเป็นปัญหาหลักการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันดังที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่สวนมูลฟ้องให้ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือ กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการค้นหาความจริงได้อย่างเต็มที่ โดยสามารถแสวงหาหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เพื่อประกอบการพิจารณาว่า คดีของโจทก์มีมูลพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปหรือไม่ อันเป็นการคุ้มครองเจ้าพนักงานผู้บริสุทธิ์มิให้ต้องตกเป็นจำเลยโดยไม่มีเหตุอันควร และทำให้เจ้าพนักงานซึ่งถูกฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหายได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกับเจ้าพนักงานซึ่งถูกฟ้องคดีอาญาโดยรัฐ

Thailand's criminal judicial process through Section 28 of the Criminal Procedure Code empowers private individual suffering injuries to prosecute government officials similar to public prosecutor. However, presently, the prosecution trend of malfeasance in office criminal cases is increasing and this is not the objective of the law, for instance, prosecution to force or incriminate government officials or to compromise their authority instead of anticipating for real punishment on them. This directly affects the rights and liberty of the government officials and thereby causing damage to the society as a whole.

The study reveals that the Criminal Procedure Code does not clearly provide criteria and methods for preliminary hearing which is a procedure required by the law when a criminal case is brought to court by the injured party. It is left mainly to the discretion of the judge presiding the preliminary hearing and which could bring about inconsistencies and thus renders uneven protection to government officials being prosecuted. This is not the same as cases prosecuted by the State where examination systems is more stringent and provides more protection. In addition, the law permits those officials to assert their rebuttals and provide facts to their advantage. This is the problem of principle regarding equal protection provided in the Constitution.

This thesis proposes amendment to the provisions of the Criminal Procedure Code dealing with preliminary hearing criteria and methods in order to make the same clearer and more precise. That is, the court should be fully empowered to seek truth by its own findings or compiling evidence by itself to support its deliberation whether to accept the case for further hearing or dismiss it. This will protect the innocent officials from unjustifiably becoming defendant and will legally and equally protect those officials prosecuted by the injured party as those prosecuted by the State.